

Utanríkisráðuneytið

Rauðarárstíg 25

150 Reykjavík

utn@utn.is

Reykjavík, 29. apríl 2022

E-2022-142 / 00.11

Umsögn um hagsmunagæslu Íslands gagnvart ESB – Forgangsmál 2022-2023

Vísað er til máls nr. 78/2022 í Samráðsgátt stjórnvalda þar sem kynnt eru til umsagnar drög að forganglista út frá hagsmunum Íslands, vegna mála í lagasetningarferli hjá ESB. Landsvirkjun fagnar því að íslensk stjórnvöld stundi opið samráð um þetta málefni enda snertir evrópsk lagasetning margar hliðar íslensks atvinnulífs og mikilvægt er að hagsmunum landsins sé að gætt.

Orkumál eru um þessar mundir eitt af stærstu og mikilvægustu málum álfunnar og má í því samhengi minnast á baráttuna gegn loftslagsbreytingum og áherslur er varða orkuöryggi. Mörg stór mál eru til vinnslu hjá Framkvæmdastjórn ESB, Evrópuráðinu og Evrópuþinginu sem varða orkumál og er mikilvægt að fylgjast vel með þróun þeirra. Nýting og verðmætasköpun endurnýjanlegra orkulinda er ein af undirstöðum lífskjara á Íslandi og drifkraftur efnahagslegra framfara og sjálfbærar þróunar. Landsvirkjun bendir á mikilvægi þess að lög og reglugerðir Evrópusambandsins í þessum forgangsmálflokkum séu teknar upp tímanlega og að ekki séu óþarfa tafir á innleiðingu þeirra. Afleiðing slíkra tafa geta verið tölverð fyrir íslenskt atvinnulíf.

Dæmi um mál sem Landsvirkjun telur mikilvægt að íslensk stjórnvöld vakti sérstaklega eru t.d. mögulegar niðurgreiðslur og skattaívilnanir innan ESB til orkuframleiðenda og orkunotenda, breytingar á ETS kerfinu og innleiðing kolefnisjöfnunargjalds (CBAM), breytingar á kerfi vegna upprunaábyrgða endurnýjanlegrar orku og mál er varða tengingar orkukerfa ólikra markaða og skilgreiningar á grænum orkugjöfum og rafeldsneyti (s.s. í RFNBO og REDII). Í þessum málum og þeim stefnum, markmiðum og regluverki sem þeim fylgja þarf að gæta vel að hagsmunum Íslands og eftir atvikum sérstöðu en hér er nær öll raforka unnin úr endurnýjanlegum orkugjöfum.

Hér á eftir má finna sértækar athugasemdir Landsvirkjunar við drögum að forganglista 2022-2023:

Loftslags- og umhverfismál

Við fögnum því að loftslags- og umhverfismál séu ofarlega á forganglista stjórnvalda þegar kemur að hagsmunagæslu Íslands gagnvart ESB og viljum áréttu mikilvægi þeirra laga og reglugerða ESB sem tengjast innleiðingu Fit for 55 löggjafapakkanum og grænum sáttmála (EU Green Deal). Það er mikilvægt að regluverki sem er til þess ætlað að hraða umskiptum í átt að kolefnishlutleysi, umbuna fyrir grænar efnahagsaðgerðir og setja kröfur gagnvart efnahagsaðgerðum sem ekki styðja við sjálfbæra þróun séu teknar upp hratt hér á landi, m.a. til að bregðast við áhættum og nýta tækifæri sem skapast með aðgerðum gegn loftslagsbreytingum. Loftslagsmál eru orkumál og stór hluti af þeirri innleiðingu sem ESB vinnur að á reglugerðum um loftslags- og umhverfismál snerta orkumál með beinum hætti.

Orkuskipti í haftengdri starfsemi

Íslensk stjórnvöld hafa sett sér markmið um að vera óháð jarðefnaeldsneyti og að fullum orkuskiptum verði náð árið 2040. Í því samhengi bendir Landsvirkjun á að í forganglistanum sé afar lítil umfjöllun

um orkuskipti í haftengdri starfsemi. Má þar nefna t.d. millilandasiglingar, sjávarútveg, fiskeldi og þjónustusiglingar. Landsvirkjun telur að mikilvægt sé að íslensk stjórnvöld séu vakandi fyrir hverskonar lagasetningum sem snerta orkuskipti í haftengdri starfsemi.

Orkumál

Töluverðir möguleikar eru til staðar á Íslandi í framleiðslu rafeldsneytis og benda allar spár til að hlutverk rafeldsneytis sem orkugjafa í t.d. flugi og haftengdri starfsemi verði ríkt. Er þannig um mikið hagsmunamál að ræða.

Landsvirkjun bendir á að sérstaklega þurfi að gæta þess að rafeldsneyti (t.d. vetni, metanól, metan og ammóniák) framleitt með endurnýjanlegri raforku úr *núverandi* raforkuvinnslukerfi á Íslandi jafnt og úr nýrri raforkuvinnslu teljist „grænt“ rafeldsneyti samkvæmt skilgreiningum Evrópusambandsins. Með öðrum orðum, er mikilvægt að íslensk stjórnvöld séu vakandi fyrir mögulegum kröfum um að rafeldsneyti teljist einungis „grænt“ ef endurnýjanlega raforkan kemur frá *nýrri* raforkuvinnslu. Séu settar fram slíkar kröfur er afar mikilvægt að þær eigi ekki við á Íslandi þar sem öll raforkuvinnsla er þegar endurnýjanleg (e. additionality requirement).

Landsvirkjun telur einnig mikilvægt að vakta, og gæta þess að skilgreiningar á endurnýjanlegu rafeldsneyti annars vegar og rafeldsneyti með lágt kolefnisspor (low-carbon) hins vegar muni eiga við um rafeldsneyti framleitt á Íslandi úr kolefni (t.d. metanól eða metan) sem hefur verið fangað úr útblæstri iðjuvera á Íslandi, þar hvort sem er frá iðjuverum eða jarðvarmavirkjunum.

Með þessari umsögn vill Landsvirkjun lýsa yfir ánægju með að mál er tengjast orkumálum séu ofarlega á forganglista stjórnvalda þegar kemur að hagsmunagæslu Íslands gagnvart ESB auk þess, sem áður hefur verið nefnt, að hvetja til aukins samráðs við helstu hagsmunaaðila í orkugeiranum við vinnslu þeirra.

Virðingarfyllst,

Kristin Linda Árnadóttir
Aðstoðarforstjóri